
===== Tek Adam Cemaatleri =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: 12568

İnsanların *tanrı* algısının, yaşadıkları toplumun siyasi yapısına göre şekillendiğini anlatıyordu Watts. Bir kralın yönetiminde bulunanlar, tanrılarını *krallar kralı* olarak yüceltir ve bir *cumhuriyetin* vatan-daşları *panteist* olur gibisinden.

Bu çok genelleyici bir ifade. İbrani metinlerinin kimilerinde, Pers Şehinşahları için kullanılan övgü ifadelerinin *YHVH* için de bulunmasından bu derece büyük bir genelleme nasıl çıkar bilmiyorum. Kendisi ABD'nin *ilahiyat açısından monarşik, yönetim açısından cumhuriyetçi* nadir örneklerden olduğunu söylüyor ama tarih panteist toplumların kralları ve teist toplumların cumhuriyetleriyle dolu. Onun için pek itibar edilecek bir genelleme gibi görünmüyor.

Velakin buradan aklıma gelen başka bir düşünce şu: Bizde dinî cemaatlerin ortaya çıktıkları dönemdeki siyasi anlayışı taklit etmeye çalıştığını düşünüyorum. Osmanlı ve önceki dönemlerde tarikatlar, dinî monarşiler şeklinde işliyordu. Bir tarikat şeyhi, dinî meşruiyetini kendisinden değil, onu halife gösteren şeyhinden ve onun şeyhinden ve onun şeyhinden ve bu silsile-i meşayih'in Hz. Peygamber'e erişmesinden alıyordu. Bu siyasî meşruiyetini kendi ehliyetinden değil, babasının ve onun babasının ve onun babasının padişah olmasından alan geleneğe çok benziyor.

Saltanat ilga edildikten sonra ortaya çıkan cemaatlerse, dönemlerindeki diktatörlük anlayışının kopyasına dönüştüler. Evet, bizimki bir cumhuriyetti ama kimin ne düşüneceğinin belli olduğu bir cumhuriyetti. Cemaatler de siyasi otoritenin buyurduğu *ulu önder* gibi bir önderin peşinde *kurtuluşa* koşulabileceğini söyledi ve bizim cemaat algımız da zaten buna müsaitti. Onun dediklerini harfiyen uygulamak kurtuluş için en kısa yol oldu ve tabii, önderin dinî meşruiyeti icazete değil, ne kadar ibadet ehli, kanaatkar, velayet sahibi vs. olduğuna bağlandı.

Şimdilerde cemaatlerin en irisiyle siyasi otorite arasında çıkan çatışma, müslümanların yeni bir cemaat anlayışıyla tanışmasına da inşallah vesile olacak. *Kendimi bir yere mensup hissetmiyorum* cemaati her zaman vardı ancak zamanın ruhu ve Internet gibi araçları, giderek bu *cemaatin* şuurunu ve yakınlığını güçlendirecek. Bu sayede giderek daha fazla müslümanın tek adam cemaatlerinin *uçan kağan şeytanı kovalayan* önder anlayışından uzaklaşacağını tahmin ediyorum. Süper hocaların devri bitiyor.

Bu bir yerde, artık *süper hocalara* değil, sadece söylediklerine itibar ettiğimiz bir devri de getirecektir. Bugünkü kadar sıkı yapılı ve kendini bir *ülküye adamış* anlayışların, kendini *değerlere adamış*, araçlarını da amaçları kadar dikkatli seçen grupları doğuracağını düşünüyorum. Siyasi otorite, bürokrasi, medya vs. gibi araçlara ulaşmanın yeterli olmadığını, onları doğru, güzel ve hakkaniyetli kullanmanın da şart olduğunu anlayan ve secdenin Kabe'ye değil, Allah'a olduğunu unutmayan...